

บรรณานุกรม

หนังสือ

- จ้ง จากส์ รุสโซ. สัญญาประชาคม แปลโดย จินกา จินตนเสรี. กรุงเทพมหานคร: แผนกการพิมพ์ บพិฉ., 2517.
- เกษชาติ วงศ์โกมลเชษฐ์ (แปล). รัฐธรรมนูญนานาชาติ งานแปลของสภาวิจัยแห่งชาติฉบับที่ 30. กรุงเทพมหานคร: สภาวิจัยแห่งชาติ, 2516.
- เกษชาติ วงศ์โกมลเชษฐ์ (แปล). รัฐธรรมนูญนานาชาติ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์ แพรงสรรพศาสตร์, 2517.
- เดือน บุนนาค และไฟโรจน์ ชัยนาม. คำอธิบายกฎหมายรัฐธรรมนูญ ภาค 1. พระนคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด นิตีสาส์น, 2477.
- ญาติ ไหวถี่ และสมคิด ศรีสังคม (แปลและรวบรวม). รัฐธรรมนูญนานาชาติ เล่ม 1. พระนคร: ม.ป.ท., 2502.
- ประเจิดอักษรลักษณ์, หลวง. หนังสือรัฐธรรมนูญสยาม. ม.ป.ท., ม.ป.ป. .
- ปรีดี เกษมทรัพย์. ความรู้พื้นฐานทางนิติศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: เจริญวิทย์การพิมพ์, 2520.
- ไฟโรจน์ ชัยนาม. คำอธิบายกฎหมายรัฐธรรมนูญเปรียบเทียบ เล่ม 1. พิมพ์ครั้งที่ 2. พระนคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2495.
- ไฟโรจน์ ชัยนาม. สถาบันการเมืองและรัฐธรรมนูญของต่างประเทศกับระบอบการปกครองของไทย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2515.
- ไฟโรจน์ ชัยนาม. รัฐธรรมนูญ - บทกฎหมายและเอกสารสำคัญในทางการเมืองของประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2519.
- วรวิทย์ กนิษฐะเสน. กฎหมายมหาชนเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร: เจริญวิทย์การพิมพ์, 2521.
- วิษณุ เครืองาม. กฎหมายรัฐธรรมนูญ. กรุงเทพมหานคร: อีรานุสรณ์การพิมพ์, 2521.

- ศักดิ์ ไทยวัฒน์. กฎหมายรัฐธรรมนูญและกฎหมายเลือกตั้ง. พระนคร: ม.ป.ท., 2499.
- สวัสดิ์ ตรีวัฒน์ และสุรศักดิ์ มณีศรี. รัฐธรรมนูญประเทศไทยประชาธิปไตย รัฐธรรมนูญประเทศไทย
สังคมนิยม. กรุงเทพมหานคร: คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2518.
- สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา, ศูนย์บริการทางวิชาการและกฎหมาย. ความเป็นมาของคณะ
ตุลาการรัฐธรรมนูญ. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา, 2518.
- สมภพ โหตระกิตย์. กฎหมายรัฐธรรมนูญ. พระนคร: นำชัยการพิมพ์, 2512.
- หยุด แสงอุทัย. คำอธิบายกฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จัดพิมพ์โดยสำนักงาน
ประธานนิติ. พระนคร: โรงพิมพ์อุทัย, 2493.
- หยุด แสงอุทัย. คำอธิบายกฎหมายรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2511. พระนคร: โรงพิมพ์กรุงสยาม
 การพิมพ์, 2511.
- หยุด แสงอุทัย. คำอธิบายรัฐธรรมนูญทั่วไป. กรุงเทพมหานคร: เจริญวิทย์การพิมพ์, 2520.
- เอ็ม เจ ฮาร์มอน. ความคิดทางการเมืองจากเปลโตถึงปัจจุบัน แปลโดยเสน่ห์ จามริก.
 กรุงเทพมหานคร. โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2519.

บทความ

- จำรัส เขมะจารุ และไพศาล กุมาลย์วิสัย. "รายงานการเดินทางไปดูงานศาล ณ ประเทศ
 ญี่ปุ่น." วารสารศาลพาห 22 (กันยายน - ตุลาคม 2518): 24 - 44.
- เคื่อน บุญนาค. "การแยกอำนาจ." วารสารนิติศาสตร์ 9 ฉบับที่ 3 (2521): 16 - 40;
 ฉบับที่ 4 (2521): 78 - 100.
- บัญญัติ สุชีวะ (แปล). "ศาลญี่ปุ่น." วารสารบัณฑิตศึกษา เล่ม 24 ตอน 2 (เมษายน 2518):
 351 - 357.
- ประมาณ ชันชื้อ. "ระบบศาลและการกฎหมายในฟิลิปปินส์." วารสารศาลพาห 15 (พฤษภาคม -
 มิถุนายน 2511): 54 - 59.
- ประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์. "คณะตุลาการรัฐธรรมนูญ." วารสารรัฐสภาสาร 17 ฉบับที่ 3

- (กุมภาพันธ์ 2512): 13 - 36.
- ไพโรจน์ ชัยนาม. "คณะตุลาการรัฐธรรมนูญในประเทศไทยและในบางประเทศ." วารสารรัฐศาสตร์ 26 (กันยายน 2521): 1 - 62.
- พิชญ บุญยง. "คณะตุลาการรัฐธรรมนูญ." วารสารนิติศาสตร์ 18 เล่ม 1 (2490): 187 - 202.
- พิพัฒน์ จักรางกูร. "กฎหมายชั้ครัฐธรรมนูญ." วารสารทนายความ ฉบับพิเศษ "วันทนายความ" (กุมภาพันธ์ 2509): 55 - 78.
- ไพโรจน์ ชัยนาม. "สาธารณรัฐครั้งที่ 4 และรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ของฝรั่งเศส." วารสารนิติศาสตร์ 19 เล่ม 4 (ตุลาคม - ธันวาคม 2491): 827 - 894.
- รองพล เจริญพันธ์. "รูปแบบทางคณิตศาสตร์เรื่องอำนาจอธิปไตยและสัญญาประชาคมของโฮมัส ฮอบบส์." วารสารนิติศาสตร์ 9 (มิถุนายน - สิงหาคม 2520): 20 - 39.
- วิษณุ เครืองาม. "เรื่องของศาลฎีกาสหรัฐอเมริกา." วารสารกฎหมาย คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 1 (กันยายน 2517): 11 - 43.
- วิษณุ เครืองาม. "ปรัชญากฎหมายฝ่ายบ้านเมือง." วารสารบทคดีพิชัย เล่ม 34 ตอน 3 (2520): 432 - 442.
- วิษณุ เครืองาม. "ศาลฎีกาสหรัฐอเมริกาทำรทนเป็นอิสระไค้อย่างไร." วารสารบทคดีพิชัย เล่ม 31 ตอน 2 (2517). 255 - 269.
- ส. อมาตยกุล. "ความเป็นมาของรัฐสภาอังกฤษ." วารสารรัฐศาสตร์ 4 ฉบับที่ 40 (2499): 17 - 25.
- สงวน คำวงษา. "บทบรรณาธิการ." วารสารรัฐศาสตร์ 25 ฉบับที่ 7 (2520): 1.
- สุกมัย ศรีสุข. "รัฐธรรมนูญแห่งอิตาลี ค.ศ. 1947." วารสารนิติศาสตร์ 23 เล่ม 2 (เมษายน - มิถุนายน 2495): 221 - 262.
- สมภพ ไทตระกิตย์. "การควบคุมกฎหมายที่ชั้รัฐธรรมนูญ." วารสารนิติศาสตร์ เล่ม 2 ตอน 1 (มิถุนายน 2513): 1 - 30.
- สมภพ ไทตระกิตย์. "รัฐธรรมนูญไทย." วารสารกฎหมาย 11 (เมษายน 2507): 10 - 47; (พฤษภาคม 2507): 17 - 51.

เสลา ทัมพานนท์. "ภารกิจของผู้พิพากษาอเมริกัน." วารสารศาลแพท 12 (กรกฎาคม 2508):
30 - 38.

ยุติธรรม, กระทรวง, กองการคดี. "ระบบศาลและการกฎหมายในมาเลเซีย." วารสาร
ศาลแพท 15 (มีนาคม - เมษายน 2511): 51 - 56.

"ยธ.0203". "ระบบศาลและการกฎหมายในสาธารณรัฐจีน." วารสารศาลแพท 15 (กันยายน -
ธันวาคม 2511): 75 - 78.

เอกสารอื่น ๆ

ปรีดี เกษมทรัพย์. "บันทึกย่อคำบรรยายวิชานิติปรัชญา." รวบรวมโดยสมยศ เชื้อไทย.

กรุงเทพมหานคร: คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. 2518. (อักษรณ์)

รายงานการประชุมรัฐสภา (ทำหน้าที่สภาวางรัฐธรรมนูญ) ครั้งที่ 4/2500.

รายงานการประชุมสภาวางรัฐธรรมนูญ ครั้งที่ 36.

รายงานการประชุมสภาวางรัฐธรรมนูญ ครั้งที่ 42.

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

BIBLIOGRAPHY

Books

- Ambassade de France. The French Constitution. New York: Ambassade de France, 1963.
- Amesasinghe, Chittharanjan Felix. The Law of Ceylon. Colombo: Lake House Printers and Publishers, 1970.
- Berthelemy, H. Traité élémentaire de Droit administratif. 13e ed. Paris: n.p., 1933.
- Beveridge, Albert J. The Life of John Marshall. Boston: Houghton Mifflin, 1919.
- Bodenheimer, Edgar. Jurisprudence. Cambridge, Mass.: Harvard University Press, 1962.
- Cappelletti, Mauro. Judicial Review in the Contemporary World. New York: Indianapolis Bobbs - Merrill, 1971.
- Corwin, Edward S. American Constitutional History edited by Alpheus T. Mason and Gerald Garvey. New York, Evanston, and London: Harper & Row, 1964.
- Corwin, Edward S. The Constitution and what it means today. Princeton, N.J.: Princeton University Press, 1974.
- Corwin, Edward S. The Constitution of the United States of America. Washington: U.S. Government Printing Office, 1953.
- Corwin, Edward S. The "Higher Law" Background of American Constitutional Law. 2d ed. London: Oxford University Press, 1957.
- Dicey, A.V. Introduction to the Study of the Law of the Constitution. 9th ed. London: Macmillan and Co., Ltd., 1950.

- Cross, Alfred Rupert Neale. Precedent in English Law. 2d ed. London: Oxford at the Clarendon Press, 1968.
- Cushman, Robert F. Cases in Constitutional Law. Englewood Cliffs, N.J.: Prentice - Hall, 1979.
- Dean, Howard E. Judicial Review and Democracy. 2d ed. Clinton: the Colonial Press, 1967.
- Deshpande, Vasant Shamrao. Judicial Review of Legislation. Lucknow: Law Times Press, 1977.
- Duverger, Maurice. Institutions Politiques et Droit Constitutionnel. Paris: Presses Universitaires de France, 1968.
- Ebenstein, William. Great Political Thinkers - Plato to the Present. New York - Chicago - San Francisco - Toronto: Holt, Rinehart and Winston, 1960.
- Forkosch, Morris D. Constitutional Law. Brooklyn: The Foundation Press, 1963.
- Frank, Thomas M. Comparative Constitutional Process. London: Sweet & Maxwell, 1968.
- Friedrich, Carl J. Constitutional Government and Democracy. Boston: Ginn and Company Founded, 1950.
- Hand, Learned. The Bill of Rights. Cambridge, Mass.: Harvard University Press, 1958.
- Hauriou, André. Droit Constitutionnel et Institutions Politiques. Paris: Editions Montchrestien, 1968.
- Jackson, Robert H. The Struggle for Judicial Supremacy. New York:

- A Caravill Edition, 1940.
- Jennings, Ivor, Sir. The Law and the Constitution. 5th ed. London: University of London Press, 1959.
- Kelly, Alfred H., and Harbison, Winfred A. The American Constitution. 3d ed. New York: W.W. Norton and Company, 1963.
- Lindsay, A.D. The Modern Democratic State. London: Oxford University press, 1959.
- Loewenstein, Karl. Political Power and the Governmental Process. Chicago: The University of Chicago Press, 1962.
- Mason, Alpheus Thomas, and Beaney, William M. American Constitutional Law. 6th ed. Englewood Cliffs, N.J.: Prentice - Hall, 1978.
- Merryman, John Henry. The Civil Law Tradition. Standford, California: Standford University Press, 1969.
- Peaslee, Amos J. Constitutions of Nations. 3d ed. Hague: Martinus Nijhoff, 1965.
- Pleasants, Samuel A. The Bill of Rights. Columbus, Ohio: Charles E. Merrill Books, 1966.
- Pritchett, C. Herman. The Federal System in Constitutional Law. Englewood Cliffs, N.J.: Prentice - Hall, 1978.
- Rottschaefer, Henry. American Constitutional Law. St. Paul, Minn.: West Publisher, 1939.
- Seagle, William. Welt - Geschichte Des Rechts. München: Verlag C.H. Beck München, 1951.

Shapiro, Martin, and Hobbs, Douglas S. The Politics of Constitutional Law. Cambridge, Mass.: Winthrop Publisher, 1974.

Tanaka, Hideo. The Japanese Legal System. Tokyo: University of Tokyo Press, 1976.

Wheare, K.C. Modern Constitutions. London: Oxford University Press, 1971.

Articles

Beardsley, James E. "The Constitutional Council and Constitutional Liberties in France." American Journal of Comparative Law Vol.20 No.3 (Summer 1972): 431 - 452.

"Brunneck, Wiltraut Rupp - v.; Vigoriti, Vincenzo, and Linde, Hans A. "Admonitory Functions of Constitutional Courts." American Journal of Comparative Law Vol.20 No.3 (Summer 1972): 387 - 430.

Cappelletti, Mauro, and Adams, John Clarke. "Judicial Review of Legislation: European Antecedents and Adaptations." Harvard Law Review Vol.79 (1966): 1207 - 1224.

Cassandro, Giovanni. "The Constitutional Court of Italy." 8 American Journal of Comparative Law (1959): 146 - 160.

Cooray - Peiris, L.J.M. "Fundamental Rights, Judicial Review and the Constitutional Court of Sri Lanka." LAWASIA Vol.1 No.1 (N.S.) (1979): 24 - 73.

Eaton, William. "Canadian Judicial Review and the Federal Distribution of Power." American Journal of Comparative Law Reader (1958): 110-122.

- Grant, J.A.C. "Judicial Control of Legislation." American Journal of Comparative Law Reader (1958): 96 - 109.
- Gunther, Gerald. "The Subtle Vices of the 'Passive Virtues' - A Comment on Principle and Expediency in Judicial Review." Columbia Law Review Vol.64 No.1 (January 1964): 1 - 25.
- Hahn, Hugo J. "Trends in the Jurisprudence of the German Federal Constitutional Court." American Comparative Law Journal Vol. 16 No.4 (1968): 564 - 579.
- Jain, M.P. "Parliamentary Control of Delegated Legislation in India - I." Public Law Review (Spring 1964): 33 - 59.
- Juenger, Friedrich K. "The German Constitutional Court and the Conflict of Laws." American Journal of Comparative Law Vol.20 No.2 (Spring 1972): 290 - 298.
- McWhinney, Edward. "Judicial Restraint and the West German Constitutional Court." Harvard Law Review Vol.75 No.1 (November 1961): 5 - 38.
- Mendelson, Wallace. "Jefferson on Judicial Review: Consistency Through Change." The University of Chicago Law Review Vol.29 No.2 (Winter 1962): 327 - 337.
- Nathanson, Nathaniel L. "Constitutional Adjudication in Japan." American Journal of Comparative Law Reader (1958): 145 - 168.
- Negel, Heinrich. "Judicial Review in German." American Journal of Comparative Law Reader (1958): 119 - 136.
- Nicholas, Barry. "Fundamental Rights and Judicial Review in France." Public Law Review (Spring 1978): 82 - 177.

Nicholas, Barry. "Loi, Règlement and Judicial Review in the Fifth Republic." Public Law Review (Spring 1970): 255 - 280.

Taylor, G.D.S. "Judicial Review of Improper Purposes and Irrelevant Considerations." Cambridge Law Journal 35 (2) (November 1976): 272 - 291.

Tunc, André. "The Fifth Republic, the Legislative Power and Constitutional Review." American Journal of Civil Law (1960): 185 - 197.

Waline, Marcel. "The Constitutional Council of the French Republic." American Journal of Civil Law (1963): 193 - 203.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก.

คดีระหว่างมาร์เบอร์และแมดิสัน

(Marbury v. Madison)

1 Cranch 137, 2 L. Ed. 60 (1803)

ข้อเท็จจริงมีว่า พรรคการเมืองใหญ่สองพรรคเกิดขึ้นในสหรัฐอเมริกา ในปลายศตวรรษที่ 18 พรรคเฟเดอรัลลิสต์ มีประธานาธิบดีจอห์น อัดัมส์ (John Adams) เป็นผู้นำได้ถูกโจมตีโดยพรรครีพับลิกันหรือแอนตี้เฟเดอรัลลิสต์ซึ่งมีโธมัส เจฟเฟอร์สัน (Thomas Jefferson) เป็นผู้นำ เมื่อปี ค.ศ. 1800 ได้มีการเลือกตั้งประธานาธิบดีใหม่และได้ประกาศผลการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 17 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 1801 ปรากฏว่าประธานาธิบดีคือคัมสพายแพ้ในการเลือกตั้งและโธมัส เจฟเฟอร์สันได้รับเลือกตั้ง ในช่วงเวลา 49 วันก่อนการประกาศผลการเลือกตั้ง ประธานาธิบดีคือคัมส ไคแตงตั้งจอห์น มาร์แชล (John Marshall) ซึ่งเป็นนักกฎหมายที่สำคัญคนหนึ่งของเวอร์จิเนียและดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงต่างประเทศ ให้เป็นประธานศาลสูงสุดสหรัฐโดยความเห็นชอบของสภาสูง สืบต่อจากโอลิเวอร์ เวลสเวิร์ธ (Oliver Ellsworth) ซึ่งชราภาพแล้ว ต่อมาเมื่อวันที่ 3 มีนาคม ค.ศ. 1801 สภาสูงสหพันธ์ (Federalist Senate) ได้ยืนยันการแต่งตั้งผู้พิพากษา (Justices of the Peace) ประจำเขตโคลัมเบีย (District of Columbia) จำนวน 42 คน โดยมีการลงนามและประทับตราคำสั่งแต่งตั้งในตอนเที่ยงคืนของวันที่ 3 มีนาคม ซึ่งเป็นคืนที่วาระการดำรงตำแหน่งของประธานาธิบดีคือคัมสไคสิ้นสุดลง แต่คำสั่งแต่งตั้งนั้นยังคงอยู่ในสำนักงานประจำตำแหน่งของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงต่างประเทศนั้นเอง โดยยังมีไคส่งออกไปนอกสำนักงานนั้น เมื่อเจฟเฟอร์สันได้เข้ารับตำแหน่งประธานาธิบดีก็ไคแตงตั้งให้เจมส์ แมดิสัน (James Madison) เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงต่างประเทศคนใหม่ เจมส์ แมดิสันได้พบคำสั่งแต่งตั้งผู้พิพากษาอยู่ในสำนักงาน และได้ส่งคำสั่งนั้นจำนวน 25 ฉบับไปใหญ่ไครับการแต่งตั้ง แต่ไคระงับการส่งคำสั่งอีก 17 ฉบับที่เหลือไว้ ในจำนวน 17 คนที่ไม่ไครับคำสั่งนั้นมี

วิลเลียม มาร์เบอร์ (William Marbury) เดนนิส แรมเซย์ (Dennis Ramsay)
 โรเบิร์ต เทนเซนต์ ฮู (Robert Townsend Hooe) และวิลเลียม ฮาร์เปอร์
 (William Harper) บุคคลเหล่านี้ถือว่าเป็นบุคคลที่มีสิทธิควรได้รับคำสั่งแ่ง-
 ตั้งนั้น จึงได้มีการยื่นคำร้องขอศาลสูงสุดสหรัฐให้ออกหมายแมนดามัส (writ of
 mandamus) เพื่อบังคับรัฐมนตรีแมคสันให้ส่งมอบคำสั่งดังกล่าว โดยผู้ยื่นคำร้อง เชื่อ
 ถิ่นว่า ตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติตุลาการ (Judicial Act of 1789) ได้ให้การ
 สนับสนุนตำแหน่งของพวกเขา โดยศาลสูงสุดมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยเกี่ยวกับการออก
 หมายในคดีนี้ได้

ความเห็นของศาลสูงสุดที่กล่าวโดยประธานศาลมาร์แชลล์ว่า วาระสุดท้าย
 ตามคำให้การ เป็นลายลักษณ์อักษรที่อ่านและเรียบเรียงโดยเสมียนศาลนั้นมีกฎเกณฑ์
 อันหนึ่ง เป็นที่ยอมรับในคดีนี้เกี่ยวกับการกำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงต่างประเทศ
 แสดงเหตุตามหมายแมนดามัส ไม่ควรเป็นประเด็นที่ศาลจะสั่งให้แมคสันส่งมอบคำสั่ง
 แ่งตั้งผู้พิพากษาสำหรับตำแหน่งของวอชิงตันในมณฑลโคลัมเบียให้แก่วิลเลียม มาร์เบอร์

ประเด็นเกี่ยวกับหมายดังกล่าวในคดีนี้ ศาลไต่พิจารณาเพราะเหตุเป็นพิเศษถึง
 ความแปลกของกรณีแวดล้อมบางอย่างและเรื่องที่ยากยิ่งอันได้เกิดขึ้นตามมา ซึ่งเป็น
 สิ่งที่ยื่นคำร้องให้มีการสำรวจโดยละเอียดถึงหลักการพื้นฐานที่ศาลจะใช้ประกอบใน
 การให้ความเห็นแก่คดีนี้ หลักการนี้ไต่ทำให้เกิดข้อถกเถียงกันมาก แต่สำหรับในคดีนี้
 ศาลได้แสดงความคิดเห็นแยกแบบบางส่วนออกจากประเด็นที่ถูกกล่าวอ้างในข้อ
 โต้แย้ง โดยกล่าวสรุปประเด็นที่ไต่รับการพิจารณาวินิจฉัยดังนี้

1. ผู้ร้องขอมีสิทธิในคำสั่งแ่งตั้งตามที่เขาได้ยื่นคำร้องมาหรือไม่
2. ถ้าผู้ยื่นคำร้องมีสิทธิและสิทธินั้นได้ถูกละเมิดแล้ว กฎหมายในรัฐของ
 ผู้ยื่นคำร้องใดมีมาตรการที่จะเยียวยาช่วยเหลือเขาหรือไม่
3. ถ้ากฎหมายมีมาตรการ เช่นนั้นแล้ว ศาลสูงสุดมีอำนาจออกหมาย
 แมนดามัสได้หรือไม่

แล้วตอบข้อปัญหาในประเด็นสองข้อแรก ศาลมีความเห็นว่า มาร์เบอร์มี
 สิทธิต่อคำสั่งแ่งตั้งนั้นและกฎหมายในรัฐของเขาที่มีมาตรการที่จะช่วยเหลือเขา

แต่ในข้อที่สามนั้น ศาลตัดสินในชั้นแรกว่า หมายแมนคามัส เป็นการ เยี่ยวยาช่วยเหลืออย่างแท้จริง อันนำไปสู่การพิจารณาต่อปัญหาว่า ศาลสามารถออกหมายนี้ได้หรือไม่

กฎหมายที่ศาลยุติธรรมของสหรัฐอเมริกาให้อำนาจศาลสูงสุดที่จะออกหมายบังคับเจ้าพนักงานในคดีที่อนุญาตไว้ โดยหลักการและประโยชน์แห่งกฎหมายซึ่งหมายนี้จะใช้บังคับแก่ศาลอื่นหรือ เจ้าพนักงานภายใต้อำนาจของสหรัฐอเมริกา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงต่างประเทศเป็น เจ้าพนักงานตามความหมายที่กล่าว แต่ศาลนี้ไม่มีอำนาจออกหมายบังคับเจ้าพนักงานคนหนึ่งแล้ว ก็ต้องเป็นเพราะกฎหมายนั้นขัดต่อรัฐธรรมนูญ จึงทำให้ศาลไม่มีอำนาจอย่างเด็ดขาดและไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ตามขอความในบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นได้

รัฐธรรมนูญได้มอบอำนาจตุลาการทั้งหมดให้แก่ศาลสูงสุดและศาลชั้นต่ำกว่าทั้งหลายตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบัน โดยมีสภาองเกรส เป็นผู้นับถวายเป็นและกำหนด แล้วอำนาจตุลาการนี้ก็ขยายไปสู่คดีทั้งหมดที่เกิดขึ้นตามกฎหมายของสหรัฐอเมริกาอย่างรวดเร็ว

ในการกระจ่ายอำนาจนั้น ศาลยุติธรรมได้ประกาศว่า "ศาลสูงสุดจะพิจารณาวินิจฉัยตามปกติในคดีทั้งหมดโดยเป็นที่น่าพอใจแก่ทุก รัฐมนตรีอื่น ๆ (public ministers) และกงสุล และในรัฐที่มีพรรคเคียว สำหรับในคดีอื่น ๆ นั้น ศาลสูงสุดจะมีการพิจารณาวินิจฉัยคดีอุทธรณ์ด้วย"

เป็นที่ยืนยันกันโดยทั่วไปในสำนักอบรมกฎหมายว่า ศาลสูงสุดและศาลชั้นต่ำกว่าทั้งหลายได้รับอำนาจให้พิจารณาวินิจฉัยคดี โดยในบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ให้อำนาจนี้มีได้มีข้อความปฏิเสธหรือจำกัดอำนาจนี้ไว้ด้วย รัฐธรรมนูญได้บัญญัติให้การพิจารณาพิพากษาของศาลถือเป็นมูลฐานและในการพิจารณา เช่นนี้รัฐธรรมนูญได้บัญญัติว่าให้อุทธรณ์ได้ การกระจ่ายการพิจารณาพิพากษาได้นั้นเกิดขึ้นในรัฐธรรมนูญที่เป็นรูปแบบอันปราศจากเนื้อหา

เมื่อองค์กรที่จะปฏิบัติตามระบบตุลาการ โดยพื้นฐานได้แบ่งออกเป็นศาลสูงสุดศาลหนึ่งและศาลชั้นต่ำกว่าอีกหลายศาลที่ฝ่ายนิติบัญญัติอาจบัญญัติกฎหมายจัดตั้ง

ขึ้น โดยระบุถึงอำนาจของศาลและการปฏิบัติเพียงเท่าที่กระจายอำนาจไปให้ดังกับการกำหนดใหม่ในการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลสูงสุดกระทำโดยการประกาศคดีต่าง ๆ ซึ่งศาลนำเอาการพิจารณาคดีธรรมดาและคดีอื่นที่ศาลจะนำเอาการพิจารณาพิพากษาคดีอุทธรณ์ไต่มาใช้นั้น เมื่อพิจารณาในเรื่องความสามารถของศาลสูงสุดที่จะออกหมายแมนคัมส์ ก็แสดงให้เห็นว่าเป็นการปฏิบัติตามการพิจารณาวินิจฉัยคดีอุทธรณ์ หรือเป็นสิ่งจำเป็นที่สามารถทำให้ศาลสามารถพิจารณาคดีอุทธรณ์ได้

ไคมีกำหนดกันว่า การพิจารณาคดีอุทธรณ์อาจกระทำได้ในรูปแบบต่าง ๆ และกำหนดว่าถ้าเป็นเจตนารมณ์ของฝ่ายนิติบัญญัติที่จะให้หมายแมนคัมส์เป็นประโยชน์สนองความต้องการนั้นแล้ว เจตนารมณ์นั้นก็ต้องเป็นที่ยอมรับ การออกหมายเช่นนี้ของศาลจึงต้องเป็นการพิจารณาคดีอุทธรณ์ มิใช่การพิจารณาคดีธรรมดา และเกณฑ์สำคัญในการพิจารณาคดีอุทธรณ์ก็คือ พิจารณาแก้ไขใหม่และทำให้ถูกต้องตามกระบวนการซึ่งมีข้อความกำหนดไว้เรียบร้อยแล้ว โดยจะไม่มีการสร้างข้อความนั้นขึ้นใหม่

แม้ว่าศาลสูงสุดจะมีอำนาจออกหมายนี้ตามกฎหมายจัดตั้งศาลยุติธรรมของสหรัฐอเมริกา แต่ก็ไม่ปรากฏว่าเป็นที่รับรองโดยรัฐธรรมนูญ จึงกลายเป็นเรื่องจำเป็นต่อคำถามที่ว่า อำนาจการพิจารณาวินิจฉัยที่ไคมีมานั้น สามารถนำไปปฏิบัติได้หรือไม่

ปัญหาว่ากฎหมายเป็นปฏิบัตินหรือขัดต่อรัฐธรรมนูญสามารถกลายเป็นกฎหมายของประเทศหรือไม่นั้น เป็นปัญหาที่น่าสนใจอย่างยิ่งในสหรัฐอเมริกา ความเป็นความจำเป็นที่จะรับรองหลักการอันแน่นอนที่ถือกันว่าไคมีขึ้นมานานและอย่างถี่ถ้วนในการตัดสินปัญหานี้ สำหรับรัฐบาลของประชาชนในอนาคตนั้น ประชาชนมีสิทธิตามธรรมดาที่จะตั้งหลักการดังที่มีอยู่ในความคิดเห็นของเขาอันเป็นพื้นฐานในสิ่งซึ่งไคมีสถาปนาโครงสร้างของอเมริกาทั้งหมดขึ้น เพื่อนำซึ่งความสุขอย่างแท้จริงมาสู่ประชาชน การปฏิบัติตามสิทธินี้จึงเป็นความพยายามอันสำคัญยิ่งอย่างหนึ่งซึ่งไม่สามารถและไม่ควรเกิดขึ้นซ้ำกันบ่อยครั้งนัก ดังนั้นจึงลงความเห็นว่าการที่ไคมีขึ้นนี้เป็นพื้นฐาน (fundamental) ให้อำนาจอันนำมาซึ่งอำนาจสูงสุดและสามารถกระทำไคมีบ่อยนัก ควบหลักการนี้จึงกอบผลให้อำนาจฝ่ายนิติบัญญัติถูกจำกัดและอยู่ภายในขอบเขต

และเพื่อป้องกันความผิดพลาดหรือหลงลืมอันอาจเกิดขึ้นในการจำกัดขอบเขตอำนาจ
 เช่นนี้ รัฐธรรมนูญจึงต้องบัญญัติไว้เป็นลายลักษณ์อักษร การควบคุมทางรัฐธรรมนูญนั้น
 เป็นการจำกัดขอบเขตการใช้อำนาจของฝ่ายนิติบัญญัติ บัญญัติกฎหมายของฝ่ายนิติบัญญัติ
 ที่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐธรรมนูญมีทางเลือกสองทางโดยไม่มีทางสายกลาง จะต้องเลือก
 ทางใดทางหนึ่งคือ รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุด ไม่สามารถถูกเปลี่ยนแปลงโดย
 กฎหมายธรรมดา หรือรัฐธรรมนูญอยู่ในฐานะเดียวกับกฎหมายธรรมดาของฝ่ายนิติบัญญัติ
 ซึ่งฝ่ายนิติบัญญัติอาจแก้ไขรัฐธรรมนูญใดโดยกฎหมายธรรมดาฉบับหนึ่ง ถ้าทางเลือก
 อันหลังนี้ถูกคงสำหรับประชาชนแล้ว รัฐธรรมนูญลายลักษณ์อักษรก็เป็นความพยายาม
 ที่น่าจะเป็นไปไม่ได้ที่จะจำกัดอำนาจในลักษณะอำนาจอันไม่จำกัดของฝ่ายนิติบัญญัติเอง

ผู้ร่างรัฐธรรมนูญลายลักษณ์อักษรใดที่ทรงวางอย่างแน่นอนให้รัฐธรรมนูญ
 เป็นรูปแบบกฎหมายพื้นฐานและกฎหมายสูงสุดของสหรัฐอเมริกา ดังนั้นทฤษฎีของรัฐบาล
 ทุกสมัยจึงต้องเป็นว่า กฎหมายของฝ่ายนิติบัญญัติซึ่งขัดแย้งต่อรัฐธรรมนูญเป็นอันเสีย
 เปลา (an act of the legislature, repugnant to the constitution
 is void) ทฤษฎีนี้เกี่ยวพันอย่างสำคัญยิ่งกับรัฐธรรมนูญลายลักษณ์อักษร จึงได้รับ
 การพิจารณาโดยศาลสูงสุดตั้งเป็นหลักการพื้นฐานของสังคมอเมริกัน และยังคงดำรง
 อยู่ต่อไปในอนาคต

ถ้ากฎหมายของฝ่ายนิติบัญญัติที่ขัดรัฐธรรมนูญเป็นอันเสียเปลาแล้ว กระนั้น
 ก็ตามความไม่มีค่าบังคับ (invalidity) ของกฎหมายนั้นจะยังคงผูกพันศาลทั้งหลาย
 และบังคับศาลที่จะให้ผลบังคับใดหรือไม่ หรือในความหมายอื่น แม้มันจะไม่เป็นกฎหมาย
 ก็ยังคงเป็นกฎเกณฑ์ (rule) ที่ใช้ปฏิบัติคงกับว่ายังเป็นกฎหมายหรือไม่ เช่นนี้ควร
 เป็นการสมมูลในข้อเท็จจริงซึ่งสิ่งที่ตั้งขึ้นในทางทฤษฎี การพิจารณาในชั้นแรกก็เป็น
 สิ่งที่เกิดขึ้นความสามารถที่จะยืนยันได้ แต่ต่อมา ก็ได้รับการพิจารณาอย่างจริงจังยิ่งขึ้น

การกล่าวเน้นให้เห็นว่าอะไรคือกฎหมายนั้นเป็นขอบเขตและหน้าที่ของ
 ฝ่ายตุลาการผู้ซึ่งใช้กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ตลอดที่เฉพาะทั้งหลาย ถ้ากฎเกณฑ์หรือกฎหมาย
 สองฉบับขัดแย้งซึ่งกันและกัน ศาลมีความจำเป็นต้องสนับสนุนและตีความกฎหมายนั้น

โดยตัดสินใจเลือกใช้กฎหมายฉบับใดฉบับหนึ่งบังคับคดี ดังนั้นถ้ากฎหมายขัดต่อรัฐธรรมนูญ ในคดีเฉพาะคดีหนึ่ง ศาลก็จะต้องตัดสินว่าให้คดีนั้น เป็นไปตามกฎหมายโดยไม่คำนึงถึงรัฐธรรมนูญ หรือตัดสินตามรัฐธรรมนูญโดยไม่คำนึงถึงกฎหมาย อย่างไรก็ตามอย่างหนึ่ง ถือเป็นหน้าที่อันสำคัญยิ่งของตุลาการที่จะต้องตัดสินความขัดแย้งของกฎหมายเพื่อใช้บังคับแก่คดี หากศาลเป็นผู้พิทักษ์รัฐธรรมนูญและรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดเหนือกฎหมายธรรมดาอื่น ๆ ของฝ่ายนิติบัญญัติ ก็จะต้อง เป็นรัฐธรรมนูญที่ใช้บังคับแก่คดี ไม่ใช่กฎหมายธรรมดาเช่นนั้น แต่หากมีผู้เถียงว่า ศาลจะต้องไม่พิจารณาคือรัฐธรรมนูญ และโดยเฉพาะกฎหมายธรรมดาเท่านั้น เช่นนี้ก็ควร เป็นการกลับหลักมูลฐานแห่งรัฐธรรมนูญโดยลักษณะอักษรทั้งหมด ศาลสูงสุดจึงควรประกาศว่า กฎหมายของฝ่ายนิติบัญญัติเป็นอันเสียเปล่าโดยสมบูรณ์ตามหลักการและทฤษฎีของรัฐบาลสหรัฐอเมริกา ซึ่งในทางปฏิบัติแล้วยังคงใช้บังคับได้โดยสมบูรณ์ สิ่งนี้ศาลควรยอมรับในความสามารถทุกด้านของฝ่ายนิติบัญญัติ แต่การประกาศของศาลนั้นก็ เป็นขอบเขตที่กำหนดขึ้นและการประกาศขอบเขตอันจำกัดนี้ก็อาจได้รับการพิจารณาด้วยความพอใจ

ศาลที่บังคับอะไร ไม่น่าจะยอม เป็นสิ่งที่ต้องลงความเห็น ว่า ควรแก้ไขอย่างสำคัญยิ่งต่อสถาบันการ เมืองซึ่งได้แก่รัฐธรรมนูญที่เป็นลายลักษณ์อักษร รัฐธรรมนูญสหรัฐอเมริกาได้เปิดโอกาสอย่างแจ่มชัดใหม่มีบทแก้ไขเพิ่มเติม อานาจตุลาการสหรัฐอเมริกาจึงได้ขยายออกไปในทุกคดีที่มีปัญหาทางรัฐธรรมนูญ

ตัวอย่างที่จะช่วยอธิบายในการพิจารณาความขัดแย้งของกฎหมายคือรัฐธรรมนูญ คังที่รัฐธรรมนูญได้บัญญัติว่า "ไม่มีภาษีหรือหน้าที่จะต้องจ่ายภาษีสำหรับสินค้าที่ออกจากรัฐใดรัฐหนึ่ง" สมมุติว่าหน้าที่จ่ายภาษีสำหรับสินค้าออกประเภทฝ้าย ยาสูบ หรือแป้ง เมื่อถูกเรียกเก็บไปและมีการฟ้องคดีเรียกคืนภาษี ศาลควรพิพากษาให้คืนหรือไม่ ศาลควรจะไม่พิจารณารัฐธรรมนูญแต่พิจารณากฎหมายธรรมดาหรือไม่

รัฐธรรมนูญบัญญัติว่า "ร่างพระราชบัญญัติของฝ่ายนิติบัญญัติที่กำหนดการลงโทษโดยไม่มีการไต่สวนหรือกฎหมายที่มีผลย้อนหลัง (ex post facto law) จะต้องตกไป"

ถ้าร่างกฎหมายเช่นนั้นผ่านออกมาและบุคคลใดฟ้องร้องตามกฎหมายนั้น ศาลต้องตัดสินประหารชีวิตผู้รับเคราะห์ซึ่งรัฐธรรมนูญพยายามคุ้มครอง เช่นนั้นหรือ

ผู้ร่างรัฐธรรมนูญจึงได้ไตร่ตรองปัญหาเหล่านี้ และศาลจึงเข้ามาเป็น เครื่องมือสำหรับกฎเกณฑ์ในการแก้ปัญหาดังกล่าว และเกี่ยวกับหน้าที่นี้ของศาลได้มี ผู้แนะนำใหญ่พิพากษาสายสนับสนุนรัฐธรรมนูญดังนี้

ข้าพเจ้าขอสาบานอย่างจริงใจว่า ข้าพเจ้าจะส่งเสริมความยุติธรรมโดยปราศจากความเกรงกลัวบุคคลใด และให้สิทธิต่อคนยากจนและคนร่ำรวยโดยเสมอภาคกัน และ ข้าพเจ้ายืนยันว่าจะปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งด้วยความซื่อสัตย์และยุติธรรม - โดยสุจริต ความสามารถอย่างดีที่สุดและเข้าใจตามรัฐธรรมนูญและกฎหมายของสหรัฐอเมริกา

ศาลได้ปฏิบัติการณ์อันสมควรอย่างยิ่งที่ประกาศให้สิ่งซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุด ของประเทศนั้นคือรัฐธรรมนูญได้รับการกล่าวอ้างถึงก่อน โดยกฎหมายธรรมดา นั้น คงถือ เป็นเพียงกฎหมายซึ่งมีขึ้นตามรัฐธรรมนูญอันอยู่ในฐานะสูงกว่า โดยเหตุนี้ การไขคดีเฉพาะของรัฐธรรมนูญสหรัฐอเมริกาจึงได้ยืนยันและสนับสนุนหลักการ ที่ถือว่าสำคัญแก่รัฐธรรมนูญลายลักษณ์อักษรอันกล่าวว่า กฎหมายที่ขัดรัฐธรรมนูญเป็น อันเสียเปล่า และศาลซึ่งเทียบเคียงกับองค์กรอื่น ๆ ก็เป็นผู้ใช้อำนาจวินิจฉัย ทำให้ กฎเกณฑ์หรือหลักการนี้ได้รับการปฏิบัติตาม¹

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹Paul G. Kauper, Constitutional Law, 3d ed. (Boston, Toronto: Little, Brown and Company, 1966), pp. 1 - 6.

ภาคผนวก ข .

พระราชบัญญัติ

วิธีการพิจารณาของคณะกรรมการรัฐธรรมนูญ

พ.ศ. 2522

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร .

ให้ไว้ ณ วันที่ 21 ตุลาคม พ.ศ. 2522

เป็นปีที่ 34 ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยวิธีการพิจารณาของคณะกรรมการรัฐธรรมนูญ

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติวิธีการพิจารณาของคณะกรรมการรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2522"

มาตรา 2 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา 3 ให้ประธานรัฐสภา ประธานวุฒิสภา ประธานสภาผู้แทนราษฎร และนายกรัฐมนตรีรักษาการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

หมวด 1

บททั่วไป

มาตรา 4 ประธานตุลาการรัฐธรรมนูญเป็นประธานของที่ประชุมคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ มีอำนาจหน้าที่ดำเนินกิจการของคณะกรรมการรัฐธรรมนูญ

ในกรณีที่ประธานตุลาการรัฐธรรมนูญไม่มาประชุมหรือไม่อยู่ในที่ประชุม ให้ตุลาการรัฐธรรมนูญเลือกตุลาการรัฐธรรมนูญคนใดคนหนึ่งทำหน้าที่ประธานของที่ประชุม

มาตรา 5 ให้เลขาธิการรัฐสภาเป็นเลขาธิการคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ มีหน้าที่ดำเนินกิจการอันเป็นธุรการของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ

เมื่อเลขาธิการรัฐสภาไม่อยู่หรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองเลขาธิการรัฐสภาปฏิบัติหน้าที่แทน

มาตรา 6 การประชุมของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ ต้องมีตุลาการรัฐธรรมนูญมาประชุมไม่น้อยกว่าสี่คนจึงจะเป็นองค์ประชุม แต่การประชุมเพื่อลงมติวินิจฉัยขอปรึกษาที่เสนอให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ต้องมีตุลาการรัฐธรรมนูญมาประชุมไม่น้อยกว่าห้าคนจึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมเพื่อลงมติวินิจฉัยว่าสมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือความเป็นรัฐมนตรีของบุคคลใดสิ้นสุดลง ต้องมีตุลาการรัฐธรรมนูญทุกคนมาประชุมจึงจะเป็นองค์ประชุม

การลงมติวินิจฉัยขอปรึกษาใด ๆ ให้ถือเอาเสียงข้างมากเป็นประมาณ เว้นแต่การลงมติวินิจฉัยตามวรรคสอง ต้องมีเสียงเห็นชอบด้วยเป็นเอกฉันท์

ตุลาการรัฐธรรมนูญคนหนึ่งมีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้ามีคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นได้อีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา 7 เมื่อคณะตุลาการรัฐธรรมนูญได้รับคำร้องหรือความเห็นให้วินิจฉัยปัญหาใด ๆ ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญนัดประชุมครั้งแรกภายในสิบวันนับแต่วันได้รับคำร้องหรือความเห็นนั้น

มาตรา 8 เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ ตุลาการรัฐธรรมนูญมีอำนาจเขาตรวจรายงานการประชุมหรือเอกสารใด ๆ ของรัฐสภาได้

มาตรา 9 ในการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ให้ตุลาการรัฐธรรมนูญ เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา 10 คำวินิจฉัยของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญให้ทำเป็นหนังสือ และให้แสดงเหตุผลประกอบคำวินิจฉัยนั้นด้วย

หมวด 2

การพิจารณาการสิ้นสุดแห่งสมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภา และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และความเป็นรัฐมนตรี

มาตรา 11 ในการพิจารณาคำร้องของสมาชิกวุฒิสภาหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งร้องตามมาตรา 81 หรือมาตรา 155 วรรคสองของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งให้นำบทบัญญัติมาตรา 81 มาอนุโลมใช้บังคับนั้น ถ้าคณะตุลาการรัฐธรรมนูญเห็นว่าคำร้องนั้นมีข้อความที่อ่านไม่เข้าใจหรือมีถ้อยคำไม่สุภาพ หรือสภาพแห่งคำร้องนั้นไม่ชัดเจนหรือไม่ชัดเจนหรือไม่มีข้ออ้างที่อาศัยเป็นหลักแห่งคำร้องหรือข้อเท็จจริงที่ปรากฏตามคำร้องนั้นแม้จะฟังว่าเป็นความจริงก็ไม่เป็นเหตุให้สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือความเป็นรัฐมนตรีของผูกร้อง สิ้นสุดลงตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ คณะตุลาการรัฐธรรมนูญมีอำนาจหาคำวินิจฉัยในหัยคำร้องนั้นเสียได้ โดยไม่ต้องดำเนินการพิจารณาต่อไป

ถ้าคณะตุลาการรัฐธรรมนูญเห็นว่าคำร้องนั้นชอบที่จะได้รับการพิจารณาต่อไปก็ให้ส่งสำเนาคำร้องนั้นไปยังผูกร้อง และกำหนดให้ผูกร้องยื่นคำชี้แจงภายใน สิบห้าวันนับแต่วันได้รับสำเนาคำร้อง

กำหนดระยะเวลาตามวรรคสอง ถ้าผูกร้องยื่นคำขอขยายเวลา คณะตุลาการรัฐธรรมนูญอาจอนุญาตให้ขยายไต่ถามที่เห็นสมควร

มาตรา 12 การส่งเอกสารตามมาตรา 11 วรรคสอง ให้ส่งแก่ผูกร้อง ณ ภูมิลำเนาและสถานที่ติดต่อแห่งใดแห่งหนึ่งตามที่ผูกร้องใดแจ้งไว้ต่อสำนักงาน เลขาธิการรัฐสภา หรือสำนักนายกรัฐมนตรี

ในกรณีที่ไม่สามารถส่งสำเนาคำร้องและหนังสือกำหนดเวลาให้ยื่นคำชี้แจง ให้แก่ผู้กรองใดหรือผู้กรองไม่ยอมรับสำเนาคำร้องและหนังสือกำหนดเวลาให้ยื่น คำชี้แจง คณะตุลาการรัฐธรรมนูญมีอำนาจสั่งให้ปิดประกาศ ณ สำนักงานเลขาธิการ รัฐสภา เพื่อให้ผู้กรองมารับสำเนาคำร้องและหนังสือกำหนดเวลาให้ยื่นคำชี้แจงที่ สำนักงานเลขาธิการรัฐสภาภายในสัปดาห์นับแต่วันปิดประกาศ และส่งสำเนาประกาศ ทางไปรษณีย์ลงทะเบียนให้แก่ผู้กรอง ณ สถานที่ตามวรรคหนึ่งในวันปิดประกาศนั้นด้วย

มาตรา 13 เมื่อผู้กรองได้รับสำเนาคำร้องแล้วและได้ยื่นคำชี้แจง หรือ ผู้กรองไม่ยื่นคำชี้แจงภายในเวลาที่กำหนด หรือไม่มารับสำเนาคำร้องและหนังสือ กำหนดเวลาให้ยื่นคำชี้แจงตามประกาศตามมาตรา 12 ให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญกำหนด วันพิจารณาครั้งแรก

วันพิจารณาทุกครั้งให้ปิดประกาศไว้ ณ สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา สำหรับ ประกาศกำหนดวันพิจารณาครั้งแรกให้ส่งสำเนาไปยังประธานแห่งสภาที่ได้ส่งคำร้อง และผู้กรองไม่น้อยกว่าสัปดาห์ก่อนวันพิจารณา

การพิจารณาของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญให้กระทำโดยเปิดเผย เว้นแต่ คณะตุลาการรัฐธรรมนูญจะสั่งเป็นอย่างอื่น หรือผู้กรองขอให้กระทำเป็นการลับ

มาตรา 14 ก่อนถึงวันพิจารณาครั้งแรกตามมาตรา 13 ผู้กรองหรือผู้กรอง จะขอแก้ไขเพิ่มเติมคำร้องหรือคำชี้แจง แล้วแต่กรณีก็ได้แต่ต้องเกี่ยวกับคำร้องหรือ คำชี้แจงเดิม โดยยื่นคำร้องต่อประธานแห่งสภาที่ได้รับคำร้องนั้น

ให้นำมาตรา 11 มาใช้บังคับแก่การแก้ไขเพิ่มเติมคำร้องหรือคำชี้แจงโดย อนุโลม

มาตรา 15 ผู้กรอง ไม่ว่าจะได้ยื่นคำชี้แจงไว้หรือไม่ มีสิทธิเข้าฟังการ พิจารณาของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ ถ้ามพยานและอาจตนเองหรือพยานหลักฐานอื่น เป็นพยาน

มาตรา 16 คณะตุลาการรัฐธรรมนูญมีอำนาจออกคำสั่งเรียกผู้กรองหรือ บุคคลอื่นใดนอกจากผู้กรองมาให้ถ้อยคำเป็นพยาน หรือเรียกบุคคลใดให้ส่งเอกสาร

หรือสิ่งใด ๆ ซึ่งอาจใช้เป็นพยานหลักฐานมาประกอบการพิจารณาได้

มาตรา 17 คำสั่ง ประกาศหรือหนังสืออื่นใดของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ ให้ประธานตุลาการรัฐธรรมนูญ ตุลาการรัฐธรรมนูญปฏิบัติหน้าที่แทนประธานตุลาการรัฐธรรมนูญ หรือตุลาการรัฐธรรมนูญซึ่งได้รับมอบหมายจากคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ เป็นมูลงายมือชื่อ

มาตรา 18 การส่งคำสั่ง ประกาศหรือหนังสืออื่นใดของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ นอกจากที่มีบัญญัติไว้ในมาตรา 12 แก่บุคคลใดก็ตาม ให้นำมาตรา 12 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา 19 คณะตุลาการรัฐธรรมนูญมีอำนาจสั่งการสืบพยานหลักฐานใด ๆ ที่เห็นว่าไม่เกี่ยวกับประเด็นหรือไม่มีความจำเป็นแก่การพิจารณา หรือจะทำการพิจารณาซักไซ้โดยไม่สมควร

มาตรา 20 ในการพิจารณาของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ ให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญมีอำนาจในการรักษาความสงบเรียบร้อยของการพิจารณาวินิจฉัย การให้บุคคลใดที่ฝ่าฝืนออกไปนอกสถานที่พิจารณาและกระทำการใด ๆ เพื่อให้การพิจารณาคำเนินไปโดยสงบเรียบร้อยและรวดเร็ว รวมทั้งวางระเบียบเกี่ยวกับการดำเนินงานของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ

มาตรา 21 เมื่อคณะตุลาการรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยและแจ้งให้ประธานแห่งสภาที่ไต่ส่งคำร้องทราบแล้ว ให้ประธานแห่งสภานั้นแจ้งคำวินิจฉัยไปยังผู้ร้องและผู้ถูกร้อง

มาตรา 22 ในกรณีที่ยี่ปรากฏต่อคณะตุลาการรัฐธรรมนูญว่า สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือความเป็นรัฐมนตรีของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงก่อนที่คณะตุลาการรัฐธรรมนูญจะไต่วินิจฉัยว่า สมาชิกภาพหรือความเป็นรัฐมนตรีของผู้นั้นสิ้นสุดลงหรือไม่ ให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญมีอำนาจสั่งจำหน่ายเรื่องที่ยี่พิจารณาอยู่นั้นได้ แล้วแจ้งให้ประธานแห่งสภาที่ไต่ส่งคำร้องทราบ

หมวด 3

การพิจารณาหลักการของร่างพระราชบัญญัติที่เสนอ
และร่างพระราชบัญญัติที่คงยับยั้งไว้

มาตรา 23 ในกรณีที่ประธานวุฒิสภาหรือประธานสภาผู้แทนราษฎรส่งร่างพระราชบัญญัติที่วุฒิสภาหรือสภาผู้แทนราษฎร เห็นว่ามีหลักการอย่างเดียวกันหรือคล้ายกันกับหลักการของร่างพระราชบัญญัติที่คงยับยั้งไว้ไปให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามมาตรา 130 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ให้ประธานวุฒิสภาหรือประธานสภาผู้แทนราษฎร แลวแต่กรณี ส่งหลักการของร่างพระราชบัญญัติทั้งสองไปยังคณะตุลาการรัฐธรรมนูญพร้อมควยเหตุผลในการ เสนอร่างพระราชบัญญัติทั้งสองนั้นควย

ในระหว่างที่คณะตุลาการรัฐธรรมนูญยังมีใคววินิจฉัยว่าร่างพระราชบัญญัติที่ประธานวุฒิสภาหรือประธานสภาผู้แทนราษฎรส่งมาตามวรรคหนึ่งมีหลักการอย่างเดียวกันหรือคล้ายกันกับหลักการของร่างพระราชบัญญัติที่คงยับยั้งไว้หรือไม่ ถ้าคณะรัฐมนตรีหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เสนอร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวไดถอนร่างพระราชบัญญัตินั้นไป ให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญสั่งจำหน่ายเรื่องที่พิจารณาอยู่นั้น แลวแจ้งให้ประธานวุฒิสภาหรือประธานสภาผู้แทนราษฎรทราบ แลวแต่กรณี

มาตรา 24 เมื่อคณะตุลาการรัฐธรรมนูญทำคววินิจฉัยแลว ให้ส่งคววินิจฉัยนั้นไปยังประธานวุฒิสภาหรือประธานสภาผู้แทนราษฎร แลวแต่กรณี

หมวด 4

การพิจารณาปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลต่าง ๆ

มาตรา 25 ในกรณีที่ศาลหนึ่งศาลใดเห็นสมควรให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลยุติธรรมกับศาลอื่นหรือระหว่างศาลอื่นควยกันตามมาตรา 179 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ให้ศาลนั้นส่งควเห็นไปยังปลัดกระทรวงซึ่งหน่วยงานผู้รับผิดชอบงานธุรการของศาลดังกล่าวอยู่ในสังกัด เพื่อส่งต่อไปยังคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ

ก่อนที่คณะตุลาการรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัย ศาลจะขอแก้ไขเพิ่มเติมความเห็นหรือเหตุผลประกอบก็ได้ ไม่ว่าจะมีความขอจากคณะตุลาการรัฐธรรมนูญหรือไม่ก็ตาม

มาตรา 26 เมื่อคณะตุลาการรัฐธรรมนูญทำคำวินิจฉัยแล้ว ให้ส่งคำวินิจฉัยนั้นไปยังปลัดกระทรวงซึ่งส่งความเห็นมาในคณะตุลาการรัฐธรรมนูญวินิจฉัยเพื่อส่งต่อไปยังศาลนั้น

หมวด 5

การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่มีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ

มาตรา 27 ในกรณีที่สมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งสองสภารวมกัน หรือสมาชิกของแต่ละสภาหรือนายกรัฐมนตรี เสนอความเห็นเพื่อให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่าร่างพระราชบัญญัติที่ได้รับความเห็นชอบของรัฐสภาแล้วมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญตามมาตรา 190 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ให้ส่งร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวนั้นไปพร้อมกับความเห็นและให้นำมาตรา 25 วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา 28 เมื่อคณะตุลาการรัฐธรรมนูญทำคำวินิจฉัยแล้ว ให้ส่งคำวินิจฉัยนั้นไปยังประธานแห่งสภาที่ส่งความเห็นในคณะตุลาการรัฐธรรมนูญวินิจฉัยหรือนายกรัฐมนตรี แล้วแต่กรณี

หมวด 6

การพิจารณาบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่มีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ

มาตรา 29 ในกรณีที่ศาลเห็นว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายใดมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ และรอการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราวตามมาตรา 191 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ให้ศาลส่งความเห็นเช่นนั้นพร้อมด้วยเอกสารประกอบ ถ้ามี ไปยังปลัดกระทรวงซึ่งหน่วยงานผู้รับผิดชอบงานธุรการของศาลดังกล่าวอยู่ในสังกัด เพื่อส่งต่อไปยังคณะตุลาการรัฐธรรมนูญและให้นำมาตรา 25 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา 30 ถ้าคณะตุลาการรัฐธรรมนูญประสงค์จะไต่สวนความที่เกี่ยวของทั้งหมดหรือบางส่วนมาประกอบการพิจารณาวินิจฉัย ก็ให้มีคำสั่งเรียกไปยังปลัดกระทรวงผู้ซึ่งส่งความเห็นของศาลนั้นมา

มาตรา 31 เมื่อคณะตุลาการรัฐธรรมนูญทำคำวินิจฉัยแล้ว ให้ส่งคำวินิจฉัยนั้นไปยังปลัดกระทรวงผู้ซึ่งส่งความเห็นมาในคณะตุลาการรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยเพื่อส่งต่อไปยังศาลนั้น

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
พลเอก เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์
นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ - เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยกำหนดให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญเพื่อทำหน้าที่พิจารณาปัญหาเกี่ยวกับการสิ้นสุดแห่งสมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การสิ้นสุดของความเป็นรัฐมนตรี หลักการของร่างพระราชบัญญัติที่เสนอใหม่กับร่างพระราชบัญญัติที่คงอยู่ไว้ อำนาจหน้าที่ระหว่างศาลต่าง ๆ ร่างพระราชบัญญัติที่มีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญและบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลเห็นว่าขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ซึ่งวิธีการพิจารณาของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญนั้น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยมาตรา 193 บัญญัติว่าให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ประวัติผู้เขียน

ผู้เขียนชื่อ นางสาววิจิตรา ฟุ้งลัคลา เกิดวันที่ 5 ตุลาคม พ.ศ.2496
ณ แขวงฉวีรพยาบาล เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี
นิติศาสตร์บัณฑิต จากคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เมื่อปี พ.ศ.2517
ปัจจุบันประกอบอาชีพรับราชการตำแหน่ง เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป ประจำคณะนิติศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย